

| Titulació                                  | Tipus | Curs | Semestre |
|--------------------------------------------|-------|------|----------|
| 2500248 Llengua i Literatura Espanyoles    | OB    | 2    | 1        |
| 2501801 Estudis de Català i Espanyol       | OB    | 2    | 1        |
| 2501802 Estudis d'Espanyol i de Clàssiques | OB    | 2    | 1        |
| 2501857 Estudis de Francès i Espanyol      | OB    | 2    | 1        |
| 2501910 Estudis d'Anglès i Espanyol        | OB    | 2    | 1        |

### Professor de contacte

Nom: Cristina Buenafuentes de la Mata

Correu electrònic: Cristina.Buenafuentes@uab.cat

### Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: Sí

### Prerequisits

Atès que l'estudiant ha demostrat, mitjançant l'obtenció dels crèdits corresponents a les assignatures de formació bàsica, haver adquirit les competències bàsiques, haurà de ser capaç d'expressar-se amb correcció oralment i per escrit. Per aquesta raó, els eventuals errors ortogràfics i d'expressió que pogués cometre comportaran un descens de la puntuació en la qualificació final.

Les activitats, pràctiques i treballs presentats en l'assignatura hauran de ser originals i no s'admetrà, sota cap circumstància, el plagi total o parcial de materials aliens publicats en qualsevol suport. L'eventual presentació de material no original sense indicar adequadament el seu origen ocasionarà automàticament la qualificació de suspens (0).

Així mateix es considera que l'estudiant coneix les normes generals de presentació d'un treball acadèmic. No obstant, podrà aplicar les normes específiques que pugui indicar-li el professor de l'assignatura, si així ho creu necessari.

### Objectius

L'assignatura de "Morfologia de l'espanyol" forma part dels 30 crèdits obligatoris de la Matèria Llengua espanyola: sincronia, que l'estudiant cursa a segon i tercer de grau juntament amb altres assignatures de llengua i literatura espanyoles.

L'assignatura posa la base de conceptes que l'estudiant retrobarà en assignatures com "Lexicologia de l'espanyol" o "Morfologia avançada", així com en les assignatures de sintaxi de l'espanyol, del propi pla de Grau. Es recomana que l'estudiant hagi cursat previamente l'assignatura "Introducció a la llengua espanyola".

En finalitzar l'assignatura, l'estudiant ha de ser capaç de:

- Conèixer els diferents models teòrics sobre morfologia
- Identificar els constituents d'una paraula i els nivells en què operen
- Dominar els aspectes relacionats amb la flexió i les seves implicacions

- Reconèixer els processos de formació de paraules i les seves característiques
- Entendre les particularitats de les principals classes de paraules.

## Competències

### Llengua i Literatura Espanyoles

- Analitzar els principals fenòmens de variació lingüística de l'espanyol (variació històrica, geogràfica, social i pragmàtica).
- Descriure l'estructura de la llengua espanyola i distingir-ne els aspectes sistemàtics i normatius.
- Emmarcar tipològicament els principals fenòmens de la llengua espanyola i relacionar-los amb fenòmenos similars d'altres llengües romàniques.
- Identificar el component de la gramàtica al qual pertanyen els fenòmens lingüístics bàsics de l'anàlisi de la llengua espanyola (fonètica, fonologia, morfologia, sintaxi, lèxic, semàntica i discurs).
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.

### Estudis de Català i Espanyol

- Descriure l'estructura de la llengua espanyola i distingir-ne els aspectes sistemàtics i normatius.
- Emmarcar tipològicament els principals fenòmens de la llengua espanyola i relacionar-los amb fenòmenos similars d'altres llengües romàniques.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.

### Estudis d'Espanyol i de Clàssiques

- Descriure l'estructura de la llengua espanyola i distingir-ne els aspectes sistemàtics i normatius.
- Emmarcar tipològicament els principals fenòmens de la llengua espanyola i relacionar-los amb fenòmenos similars d'altres llengües romàniques.
- Identificar el component de la gramàtica al qual pertanyen els fenòmens lingüístics bàsics de l'anàlisi de la llengua espanyola (fonètica, fonologia, morfologia, sintaxi, lèxic, semàntica i discurs).
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.

### Estudis de Francès i Espanyol

- Descriure l'estructura de la llengua espanyola i distingir-ne els aspectes sistemàtics i normatius.
- Emmarcar tipològicament els principals fenòmens de la llengua espanyola i relacionar-los amb fenòmenos similars d'altres llengües romàniques.
- Identificar el component de la gramàtica al qual pertanyen els fenòmens lingüístics bàsics de l'anàlisi de la llengua espanyola (fonètica, fonologia, morfologia, sintaxi, lèxic, semàntica i discurs).
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

### **Estudis d'Anglès i Espanyol**

- Descriure l'estructura de la llengua espanyola i distingir-ne els aspectes sistemàtics i normatius.
- Emmarcar tipològicament els principals fenòmens de la llengua espanyola i relacionar-los amb fenòmenos similars d'altres llengües romàniques.
- Identificar el component de la gramàtica al qual pertanyen els fenòmens lingüístics bàsics de l'anàlisi de la llengua espanyola (fonètica, fonologia, morfologia, sintaxi, lèxic, semàntica i discurs).
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

## **Resultats d'aprenentatge**

1. Analitzar les estructures lingüístiques de l'espanyol.
2. Analitzar les relacions entre lèxic i gramàtica.
3. Analitzar l'estructura de les paraules des del punt de vista morfològic.
4. Aplicar les tècniques de descripció i anàlisi de peces discursives.
5. Construir textos normativament correctes.
6. Distingir la variació geogràfica des dels diferents nivells d'anàlisi lingüística.
7. Fer prediccions i inferències sobre el contingut d'un text.
8. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic.
9. Identificar correctament les unitats lingüístiques.
10. Identificar els errors normatius, estilístics o argumentatius d'un text.
11. Identificar els factors pragmàtics que condicionen l'ús de les diverses estructures lingüístiques.
12. Identificar les relacions paradigmàtiques i sintagmàtiques entre les diferents unitats lingüístiques.
13. Interpretar, a partir d'un text, el significat de les paraules desconegudes.
14. Interpretar la paraula des dels diferents nivells d'anàlisi lingüística.
15. Relacionar la competència pragmàtica amb la variació geogràfica i social.
16. Resumir les característiques d'un text escrit en funció dels propòsits comunicatius.

## **Continguts**

### **1.- Introducció**

La morfologia. Unitats d'anàlisi: l'estructura interna de les paraules. Conceptes operatius. Models teòrics de descripció en morfologia. Anàlisi morfològica.

### **2.- Morfologia flexiva**

La flexió nominal: el gènere. Manifestació del gènere en espanyol i el Marcador de Paraula. Classes de paraules segons les diferents manifestacions del marcador de paraula. Problemes relacionats amb el gènere.

La flexió nominal: el nombre. Manifestació del nombre. El plural de compostos, noms propis, abreviatures, sigles i préstecs. Problemes relacionats amb el nombre.

La flexió verbal: els verbs regulars i els verbs vocàlics. L'accent de les formes verbals. Els verbs vocàlics i alternances de diftong i hiat. El vocalisme d'alguns verbs

La flexió verbal: els verbs irregulars. Irregularitats: variacions i extensió. Classes de verbs irregulars. Verbs de conjugació especial.

### 3.- La formació de paraules

Procediments de formació de paraules. Derivació: sufixació i prefixació. Parasíntesis. Composició. altres procediments

La derivació nominal. Noms d'acció i efecte. Noms de qualitat, estat i condició. Noms de persona, instrument, lloc, conjunt i temps.

La derivació adjectival i adverbial. Classes d'adjectius derivats. Alternances morfològiques. Principals derivatius d'aquesta classe. Els adverbis en -ment.

La derivació verbal. Classes de verbs derivats. Els derivatius més productius d'aquesta classe.

La derivació 'apreciativa'. Trets. Els sufixos diminutius. Els sufixos augmentatius. Els sufixos despectius.

La prefixació. Concepte. Classes. Propietats dels prefixos. Prefixos de sentit locatiu. Prefixos temporals i aspectuals. Prefixos de canvi de l'estructura argumental. Prefixos quantitius. prefixos negatius

La composició. Concepte, categoria gramatical i delimitació de les paraules compostes. Classes de paraules compostes. Estructura interna dels compostos. Compostos NN. Compostos AA. Compostos NA. Compostos VN. altres compostos

### 4.- Les classes de paraules

La noció de categoria o classe de paraula. Categories lèxiques i categories funcionals. La classificació de les categories: criteris. Categories variables i invariables.

El nom. Noms propis i comuns. Noms continus i discontinus. Noms individuals i col·lectius. Noms abstractes i concrets. Les nominalitzacions.

L'adjectiu. Propietats flexives. Adjectius qualificatius, determinatius i relacionals.

El verb. Temps, mode i aspecte. Classes aspectuals de verbs. Les classes verbals bàsiques: transitius, inacusatius i inergatius.

## Metodologia

L'alumne haurà de realitzar un seguiment continuat de l'assignatura.

Per assolir els objectius assenyalats, es combinaran les explicacions teòriques per part del professor amb la realització pràctica d'exercicis a l'aula i el comentari de les lectures obligatòries.

Es tindrà en compte la participació de l'estudiant.

L'aprenentatge d'aquesta assignatura per part de l'estudiant es reparteix de la manera:

- Activitats dirigides (35%). Aquestes activitats es divideixen en classes magistrals i en pràctiques i seminaris dirigits pel professor, en què es combinarà l'explicació teòrica amb la discussió de tot tipus de textos.
- Activitats supervisades (10%). Es tracta de tutories programades pel professor, dedicades a la correcció i comentari de problemes en els diferents nivells d'anàlisi lingüística.
- Activitats autònomes (50%). Aquestes activitats inclouen tant el temps dedicat a l'estudi personal com a la realització d'exercicis i lectura de la bibliografia obligatòria.
- Activitats d'Avaluació (5%). L'avaluació de l'assignatura es durà a terme mitjançant proves escrites. Es tindrà en compte l'assistència i participació.

## Activitats formatives

| Títol                                                            | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge |
|------------------------------------------------------------------|-------|------|--------------------------|
| <b>Tipus: Dirigides</b>                                          |       |      |                          |
| Classes magistrals i sessions de seminari i pràctiques dirigides | 60    | 2,4  | 1, 2, 3, 4, 12, 14       |
| <b>Tipus: Supervisades</b>                                       |       |      |                          |
| Tutories programades                                             | 15    | 0,6  | 2, 3, 12, 13, 14         |
| <b>Tipus: Autònomes</b>                                          |       |      |                          |

## Avaluació

El professor avaluarà aquesta assignatura de manera continuada mitjançant l'elaboració de dues activitats (amb el lliurament i presentació d'aquests exercicis a l'aula), la participació a classe (resolució d'exercicis a l'aula, portar les pràctiques setmanals fetes, etc.), la realització de quatre proves escrites parcials durant el quadrimestre.

L'avaluació de l'assignatura s'efectuarà, per tant, a partir de la realització de **quatre** activitats / proves en què es valoraran els següents aspectes:

- L'assimilació de continguts teòrics;
- L'aplicació pràctica dels continguts;
- L'adequació als requisits de l'activitat en qüestió; i
- L'assistència i participació a classe.

Les quatre activitats / proves a realitzar són les següents:

- Prova teòrico-pràctica del tema 1 (15%)
- Prova teòrico-pràctica del tema 2 (30%)
- Prova teòrico-pràctica del tema 3 (30%)
- Prova teòrico-pràctica del tema 4 (20%)
- Participació i assistència (5%)

Per superar l'assignatura, s'hauran de realitzar **totes** les activitats i lliurar-les en el termini fixat. La nota mínima que es requereix per aprovar cadascuna de les proves i considerar-la en la mitjana haurà de ser igual o superior a 4 punts. Un cop sumades les qualificacions de cada prova segons el seu percentatge, el resultat ha de ser de 5 punts o més per aprovar l'assignatura.

La realització de faltes d'ortografia, expressió, lèxic i sintaxi tindrà una penalització de 0,2 cadascuna, sense límit, sobre la nota final a les activitats i en els exàmens. Les faltes repetides també descompten.

Òbviament totes les activitats, treballs, etc., han de ser originals i no està permesa la còpia total o parcial de materials ja publicats en qualsevol suport. En cas de presentar material no original sense indicar el seu origen, la qualificació de l'activitat o treball serà automàticament de suspens (0).

## No evaluable

S'obtindrà la qualificació de "No evaluable" quan un estudiant hagi presentat només un 45% de les evidències d'avaluació. L'elaboració de més del 45% de les proves suposarà, doncs, la voluntat de l'estudiant de ser avaluat en l'assignatura i, per tant, la seva presentació a l'avaluació.

## Reavaluació

Es podrà optar a la reavaluació només en el cas que l'alumne hagi suspès en aquelles activitats / exàmens que en el seu conjunt no comportin més d'un 50% del total de la nota final de l'assignatura. Per poder optar a la reavaluació, l'alumne està obligat a presentar-se a totes les proves avaluables.

## Dates importants

Les dates de les activitats assenyalades en aquesta programació s'indicaran a principis del curs.

## Activitats d'avaluació

| Títol                      | Pes | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge |
|----------------------------|-----|-------|------|--------------------------|
| Assistència i participació | 5%  | 0     | 0    | 5, 7, 8, 10, 13, 16      |

|                                     |     |   |   |                                                    |
|-------------------------------------|-----|---|---|----------------------------------------------------|
| Prova Tema 1: introducció           | 15% | 0 | 0 | 3, 5, 7, 8, 9, 13, 14                              |
| Prova Tema 2: morfologia flexiva    | 30% | 0 | 0 | 1, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 13, 14, 16                   |
| Prova Tema 3: morfologia derivativa | 30% | 0 | 0 | 1, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 13, 14, 16                   |
| Prova Tema 4: classes de paraules   | 30% | 0 | 0 | 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 |

## Bibliografia

El professor indicarà durant el desenvolupament de l'assignatura les lectures obligatòries i recomanades per a cada punt del temari.

### **BIBLIOGRAFIA GENERAL**

ALCOBA, S. (1999): "La flexión verbal", en I. Bosque y V. Demonte (eds.), Nueva gramática descriptiva de la lengua española. Vol. 3, Madrid: Espasa Calpe, pp. 4915-4991

ALMELA, R. (1999): Procedimientos de formación de palabras en español. Barcelona: Ariel.

BOSQUE, I. (1983): "La morfología", en F. Abad y A. García Berrio (eds.), Introducción a la lingüística. Madrid: Alhambra, pp. 115-153.

BOSQUE, I. (1989): Las categorías gramaticales. Relaciones y diferencias. Madrid: Síntesis.

BOSQUE, I. y DEMONTE, V. (eds.) (1999): Gramática descriptiva de la lengua española. Vol 3. Madrid: Espasa.

FÁBREGAS, A. (2013): La morfología. El análisis de la palabra compleja. Madrid: Síntesis.

GARCÍA-PAGE, M. (2006): Cuestiones de morfología española, 3ª ed. Madrid: Centro de Estudios Ramón Areces.

GUTIÉRREZ-REXACH, J. (ed.) (2016): Enciclopedia de lingüística hispánica. Vol 1. London: Routledge.

MÜLLER, P. O. / OHNHEISER, I. / OLSEN, S. / RAINER, F. (2016): Word-Formation. An International Handbook of the Languages of Europe. Berlín: de Gruyter Mouton, 5 vols.

PENA, J. (1991): "La palabra: estructura y procesos morfológicos", Verba, 18, pp. 69-118.

REAL ACADEMIA ESPAÑOLA (2009): Nueva gramática de la lengua española. Vol 1. Madrid: Espasa.

VARELA, S. (2009): Morfología lèxica: La formación de palabras. Madrid: Gredos.

VARELA, S. (1990): Fundamentos de morfología. Madrid: Síntesis